

VCP-reactie op internetconsultatie AMvB inzake Ontwerpbesluit Waardeoverdracht klein pensioen

De VCP maakt graag gebruik van de mogelijkheid te reageren op de AMvB betreffende het ontwerpbesluit van de conceptwet automatische waardeoverdracht kleine pensioenen.

De VCP is van opvatting dat pensioen uitgesteld loon is ten behoeve van de oudedagsvoorziening na de werkzame periode. De VCP is hierom zeer kritisch op de mogelijkheid tot afkoop, die sinds 2007 met de totstandkoming van de Pensioenwet mogelijk is gemaakt met als doel de administratieve lasten te beperken. Dit niet alleen omdat dit ertoe kan leiden dat mensen met veel korte dienstverbanden derhalve niet toekomen aan het opbouwen van een oudedagsvoorziening, doordat de pensioenopbouw wordt afgekocht. Maar juist omdat de VCP van opvatting is dat alle werkenden een gedegen pensioen moeten (kunnen) opbouwen. Door de flexibilisering op de arbeidsmarkt is het in het belang van de deelnemer en hierom steeds belangrijker dat (kleine) pensioenaanspraken hun pensioenbestemming behouden en bereiken. De VCP onderschrijft daarom de geest van het wetsvoorstel, waarbij pensioen niet meer wordt afgekocht, maar automatisch wordt overgedragen, dan ook van harte. Wel gebruikt zij wederom deze consultatiemogelijkheid graag om nog enkele aandachtspunten en voorstellen naar voren te brengen.

Ook oude gevallen bij instemming verstrekkende en ontvangende pensioenuitvoerder

De VCP pleit ervoor ook oude, kleine pensioenaanspraken automatisch over te laten dragen, indien zowel de verstrekkende als de ontvangende pensioenuitvoerder op vrijwillige basis hierover afspraken met elkaar hebben gemaakt. Er zijn immers heel veel kleine slapersrechten die anders buiten dit 'vrijwillige' automatische circuit zouden vallen en derhalve nog steeds hoge kosten met zich zullen meebrengen. De VCP vindt het wachten hiermee tot de evaluatie pas over drie jaar een gemiste kans.

De VCP leest naar tevredenheid dat het wetsvoorstel erin voorziet dat pensioenuitvoerders vrij worden gelaten om bestaande kleine pensioenen automatisch over te dragen en daarbij wordt voorkomen dat het Pensioenregister wordt overbelast.

Zet recht na evaluatie om in plicht

Pensioenuitvoerders krijgen het recht om kleine pensioenen bij beëindiging van deelname over te dragen naar de nieuwe pensioenuitvoerder van de gewezen deelnemer. Pensioenuitvoerders zijn niet verplicht om dit te doen, maar zijn wel verplicht om een dergelijke inkomende waardeoverdracht te accepteren. Er is (vooralsnog) gekozen voor een recht in plaats van een plicht om te voorkomen dat een hele omvangrijke groep op één moment overgaat tot automatische waardeoverdracht en er daarmee problemen ontstaan.

De VCP onderschrijft dat voorkomen moet worden dat er problemen ontstaan en dat de overdracht van bestaande kleine pensioenen gefaseerd en gecontroleerd moet plaatsvinden. Wel zou zij graag tijdens de evaluatie willen onderzoeken of het recht niet dient omgezet te worden in een plicht.

Vervallen van zeer kleine pensioenen

In de VCP-reactie op de eerdere internetconsultatie gaf de VCP aan begrip te hebben voor het vervallen van de hele kleine pensioenen omdat het voordeel van de individuele deelnemer (0,17 cent per maand) (vaak) niet opweegt tegen de nadelen voor het collectief,

die optreden om deze 0,17 cent te kunnen administreren en uitkeren. De VCP pleitte er wel voor dat een pensioenuitvoerder in het jaarverslag opneemt hoeveel vermogen er per jaar is vrijgevallen, welke kostenbesparingen zijn behaald en op welke wijze dit vermogen ten goede is gekomen aan het collectief van de deelnemers.

Bij pensioenfondsen dient volgens de VCP dit vermogen en de kostenbesparing komen te vervallen aan het collectief van de deelnemers, ter versterking van de financiële positie van het fonds. Bij verzekeraars dient dit vermogen en de daarmee behaalde kostenbesparingen ook vrij te vallen aan het collectief van de overige deelnemers van de pensioenregeling en dient dit zich niet te vertalen in voordelen voor de werkgever. Bij individuele polissen zal dit lastig zijn. De VCP pleit ervoor bij deze polissen de vrijgevallen waarde te besteden aan een goed doel dan wel voor deze polissen er toch voor te kiezen deze ten goede te laten komen aan de betreffende deelnemer. Het is immers pensioenvermogen afkomstig van de (ex-) deelnemer. De VCP is van mening dat het laten vervallen in de ogen van de betrokken deelnemer onrechtvaardig kan lijken en pleit er daarom voor om jegens deze deelnemers de kosten van het afkopen van een dergelijk klein pensioen expliciet te maken. Dit kan naast het bestuursverslag bijvoorbeeld ook via de website van de pensioenuitvoerder.

De VCP vindt het positief te lezen dat alle pensioenuitvoerders verantwoording dienen af te leggen over dit vrij te vallen pensioenvermogen en de bestemming daarvan, conform de eerdere aanbeveling van de VCP. De VCP ziet echter liever dat de wetgever ook voorschrijft hoe dit moet. Dit in het bijzonder als het een verzekeraar betreft. Tot slot moet een pensioenuitvoerder altijd de mogelijkheid behouden om hele kleine pensioenen niet te laten vervallen.

Individueel bezwaarrecht bij een collectieve waardeoverdracht

Naast de automatische waardeoverdracht wordt in het wetsvoorstel geregeld dat het individuele bezwaarrecht kan komen te vervallen bij een aanpassing van de fiscale pensioenrichtleeftijd.

De VCP heeft in de eerdere internetconsultatie het voorstel gedaan om voor deelnemers, die dicht tegen hun pensioenleeftijd aanzitten (tot drie of vijf jaar voor de AOW-gerechtigde leeftijd), te komen tot een transitiemaatregel. Dit om hen te ontlasten bij mogelijke nadelige effecten als gevolg van deze harmonisering. Hierbij dienen, naar haar mening, de vervroegingsfactoren drie of vijf jaar vast te worden gezet, zodat vervroegen geen neerwaartse of opwaartse gevolgen kan hebben bij bijvoorbeeld een 'forse' rentestijging of sprong in de levensverwachting. Dit is helaas niet in het wetsvoorstel overgenomen met als argument dat het mogelijke gelijke behandelingsaspecten en uitvoeringstechnische consequenties met zich meebrengt. De VCP erkent dat het vastzetten van vervroegingsfactoren voor enige jaren inhoudt dat het collectief 'hardere aanspraken' aan een deelgroep verstrekt en dat dit in de rapportages verantwoord moeten worden. De VCP vindt het dan evengoed betreurenswaardig dat dit niet is overgenomen en brengt graag nogmaals haar zorgen over bij het vervallen van het individuele bezwaarsrecht, daar de verhoging van de pensioenrichtleeftijd in individuele gevallen 'mogelijk' kan leiden tot een neerwaartse aanpassing van de individuele pensioenaanspraken, bij individuele vervroeging (het zogenoemde snijverlies).

De VCP is en blijft van mening dat er een objectieve rechtvaardiging is om gebruik te maken van een transitiemaatregel voor dié groepen die dicht bij hun pensioendatum zitten. Dit omdat zij zich onvoldoende hebben kunnen voorbereiden. Dit argument is tevens gebruikt bij de AOW-overbruggingsregeling.

Niemand is erbij gebaat als het aanpassen gaat leiden tot rechtszaken van individuele deelnemers, omdat de effecten (mogelijk) groter zijn dan beoogd. De VCP is dan ook van mening dat het een keuze van een pensioenfonds dient te zijn om al dan niet van deze transitiemaatregel gebruik van te maken voor mensen die dicht op hun pensioendatum zitten en verzoekt ertoe dat het wetsvoorstel deze ruimte gaat bieden.

Overdracht binnen 2 jaar bij gebruik van loonaangifteketen door uitvoerder

De VCP ontvangt signalen van enkele fondsen die gebruik maken van de loonaangifteketen dat de eis om de overdracht binnen één jaar na indiensttreding te starten, daar waar er gebruik wordt gemaakt van de loonaangifteketen, te kort is. Dit in het bijzonder in die sectoren waar deelnemers herhaaldelijk in- en uitstromen.

De VCP pleit ervoor, voor die fondsen die gebruik maken van de loonaangifteketen en heel veel kleine pensioenen kennen om deze eis tot de evaluatie aan te passen naar maximaal twee jaar. En de termijn vervolgens mee te nemen in de evaluatie om te bekijken of deze kan worden teruggebracht en of dat in het belang van deze deelnemers is.

Waardeoverdracht heeft voorkeur boven afkoop

In het huidige wetsvoorstel blijft de mogelijkheid tot afkoop op pensioendatum gehandhaafd. De VCP ziet liever dat er voorafgaand aan pensionering wordt gepoogd om de aanspraak over te dragen daar waar de gewezen deelnemer op dat moment actief is. Op deze wijze kan een deelnemer eerder tot een volwaardige pensioenaanspraak komen. Vele kleine pensioenen kunnen samen leiden tot een redelijk pensioen. Is de deelnemer niet meer in dienstverband dan dient de overdrachtswaarde overgedragen te worden aan de pensioenuitvoerder waar de deelnemer de grootste pensioenaanspraak heeft opgebouwd.

De VCP vindt dat afkoop alleen aan de orde moet kunnen zijn indien er geen waardeoverdracht te realiseren is. Dit is te controleren via een extra check via het pensioenregister. Op deze wijze blijft pensioen de pensioenbestemming behouden.

Belang van de deelnemers staat voorop

De VCP onderschrijft dat met dit wetsvoorstel het belang van de deelnemer voorop dient te staan. In reactie op het advies van de Raad van State merkt de VCP op dat zij het collectieve belang van de deelnemers laat prevaleren boven het belang van een individuele deelnemer. Door een deelnemer toch weer meer te betrekken bij het proces, wordt de efficiencywinst - en dus kostenvoordelen voor de deelnemers - grotendeels tenietgedaan en zal naar verwachting de waardeoverdracht minder vaak plaats kunnen vinden bijvoorbeeld omdat de werknemer niet bereikt kan worden of niet reageert. Daarnaast merkt de VCP op dat een individuele werknemer bij baanwisseling kan verzoeken de oude aanspraken over te laten dragen naar de nieuwe pensioenuitvoerder en daarbij niet meer gebonden is aan de termijn van 6 maanden na indiensttreding. Dat betekent dat een werknemer te allen tijde een beroep kan doen op het wettelijk recht op waardeoverdracht. Wel onderschrijft de VCP dat pensioendeelnemers door pensioenuitvoerders goed moeten worden geïnformeerd over de gevolgen van dit wetsvoorstel, specifiek die deelnemers met kleine pensioenaanspraken.

Bijbetalingsverplichting leidt niet tot problemen

Tot slot merkt de VCP op dat zij niet voorziet dat dit wetsvoorstel ertoe zal leiden dat er problemen ontstaan bij werkgevers wegens hun bijbetalingsverplichtingen. Het betreffen immers kleine pensioenaanspraken. Een eventuele beperking van de wet- en regelgeving inzake de bijbetalingsverplichtingen, die ten koste gaat van de deelnemer, kan dan ook geenszins op steun van de VCP rekenen. Al eerder zijn er inbreuken gepleegd op het recht op waardeoverdracht van werknemers door de aanvullende bijdrage voor werkgevers bij een waardeoverdracht te beperken.

13 september 2017